

1642-7 від 14.08.2014) відновлення військових судів повинне стати наступним логічним кроком.

В галузі воєнного законодавства щоденний обсяг прийнятих законів і інших нормативних актів перевищує сотні сторінок. “Універсальність” юристів безповоротно йде в минуле. Спеціалізація воєнний прокурор, воєнний суддя, воєнний адвокат – вимога часу.

ЩОДО КРИТЕРІЇВ ЕФЕКТИВНОСТІ СУДОВИХ ЕКСПЕРТИЗ

Мироненко Н. Ш., студент 3-го курсу навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ

Дослідження проблеми оцінки якості та ефективності судових експертиз передбачає розробку теоретичних питань, які мають важливе значення для визначення рівня розвитку судової експертології, оцінки діяльності судово-експертних установ у проведенні та слідчих органів з використання судових експертиз.

Так, І. П. Кононенко відносить до категорії “якості судової експертизи” правильність висновків експерта по суті, об’єктивність, наукову обґрунтованість, логічність, переконливість, наочність та ін. [1, с. 11–17] і відповідно до цього, якість судової експертизи можна визначити як її придатність до використання за призначенням, тобто для досягнення завдань кримінального провадження.

Якісною або придатною до використання можна вважати судову експертизу, якщо:

- вона була призначена і проведена на підставі і в результаті дотримання відповідних процесуальних умов;
- під час дослідження експерт дослідив усі питання та надані об’єкти, які потребували вирішення, використав усі необхідні вихідні дані;

– до сформування кінцевого висновку були висунуті і перевірені всі експертні версії, які витікають зі слідчо-експертної ситуації;

– була дотримана науковість та неупередженість проваджуваного дослідження і висновків.

Ефективність судових експертиз і судово-експертної діяльності в цілому необхідно розглядати на двох рівнях:

– загальному, на якому судова експертиза розглядається як інститут кримінального судочинства;

– окремому, на якому судова експертиза є слідчою дією, проведеною у кримінальному провадженні [2, с. 61].

На думку Б. О. Матійченка існують основні і додаткові критерії ефективності проведення судової експертизи. До основних критеріїв він відносить: обґрунтованість висновків експерта, їх вмотивованість, повноту вирішення експертом поставлених завдань, повноту експертного дослідження, проведення експертизи у належний строк. Додатковими критеріями є: наочність висновків, виявлення експертної ініціативи, компактність викладення висновків, доступність викладеного в них матеріалу для необізнаної особи [3, с. 16].

Критеріями ефективності судових експертиз, які мають різне цільове призначення, на думку вітчизняних науковців, є: ґносеологічний, статистичний і процесуальний [4, с. 132].

1. Ґносеологічний критерій. Характеризує ефективність судових експертиз як інституту судочинства, тобто можливість установлення фактичних даних шляхом застосування спеціальних знань і науково-технічних засобів.

2. Статистичний критерій. Цей критерій ефективності судових експертиз необхідний для формальної оцінки результатів судово-експертної діяльності як на рівні призначеної окремої експертизи, так і для характеристики роботи окремих підрозділів або експертних установ (служб) у цілому.

Питання про можливість кількісного вираження критерію ефективності позитивно вирішене в літературі по проблемам судової експертизи [5, с. 129 – 136].

3. Процесуальний критерій. Цей критерій ефективності судових експертиз дозволяє оцінити внесок установлених експертом фактів-доказів у встановлення істини у провадженні, що розслідується. У цьому випадку ефективність експертизи визначається не стільки за формальним, кількісним показником проведеного дослідження, скільки за результатами всебічної оцінки висновку експерта. При цьому, як вказувалось вище, визначається форма і обґрунтованість даних висновків, ступінь вирішення винесених на експертизу завдань і т. ін.

Зазначені критерії лежать в руслі двох основних напрямків тієї частини юридичної науки, яка розробляє проблему ефективності правосуддя [6, с. 166]. Перший напрямок – це вивчення ефективності юридичних норм, галузей права і всього механізму правового регулювання, а в контексті проблеми, що розглядається, – ефективності використання спеціальних пізнань у формі судової експертизи. Цьому напрямку відповідають запропоновані ґносеологічний і процесуальний критерії. Другий напрямок ставить перед собою задачу визначити ефективність діяльності державних правоохоронних органів. У межах даного напрямку основним об'єктом вивчення є діяльність окремих органів держави, як правозастосовча, так і організаційна, а також всі існуючі фактори, які на неї впливають. Статистичний критерій зумовлює можливість оцінки діяльності судово-експертних установ у цілому, за визначені проміжки часу, за галузями судово-експертної діяльності тощо.

Список використаних джерел:

1. Кононенко И.П. О комплексной системе управления качеством судебных экспертиз в экспертном учреждении // Криминалистика и судебная экспертиза. – К., 1979. – Вып.18. – С. 11-17.

2. Соловьев А.Б. Использование системного подхода при изучении эффективности следственных действий (процессуально-криминалистическое исследование) // Вопросы борьбы с преступностью. – М., 1985. – Вып. 43. – С. 60-64.

3. Палиашвили Н.А. Предотвращение экспертных ошибок // Новые разработки, технические приемы и средства судебной экспертизы: Реферативный сборник. – М., 1988. – Вып. 3(64). – С. 15-19.

4. Щербаковський М.Г., Лапта С.П. Критерії ефективності судових експертиз // Матеріали науково-практичної конференції “Нормативно-правове регулювання судово-експертної діяльності в Україні”. – Сімферополь, 2000. – С. 131-139.

5. Яковлев Я.М. Формализация показателей эффективности судебно-экспертной деятельности // Проблемы теории судебной экспертизы: Сборник научных трудов ВНИИСЭ. – М., 1980. – Вып. 44. – С. 129-136.

6. Петрухин И.Л., Батуров Г.П., Морщакова Т.Г. Теоретические основы эффективности правосудия. – М. : Наука, 1979. – 392 с.

КРИМІНАЛІСТИЧНА ОДОРОЛОГІЯ В РОЗСЛІДУВАННІ ЗЛОЧИНІВ

Мосієнко Д. В., студент 2-го курсу навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ

1. Криміналістична одорологія одна з нових течій в криміналістиці, суть її полягає в вилученні, зберіганні та використанні запахової інформації з метою розкриття та розслідування злочинів.

2. Гансу Гроссу належить перша оцінка значущості результатів застосування собаки-детектора для пошуку людини за слідами запаху на місцевості. Так, в одному з його видань «Керівництва для судових слідчих» вказувалося, як за допомогою собаки найшвидше відшукати злочинця за його слідами. Цікаво відзначити і рекомендації Ганса Гросса слідчим визначати «...чи має волосся запах, наприклад, диму, парфумів, якихось отруйних